

Horisontti2020 – EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma 2014 - 2020

EU:n Horisontti2020 -ohjelman budjetti on 70,2 miljardia euroa. Suurin osa rahoituksesta on suunnattu Eurooppaa lähivuosina kohtaavan seitsemän suuren yhteiskunnallisen haasteen ratkaisemiseen sekä sellaisten teknologioiden kehittämiseen, joissa Euroopan toivotaan lähivuosina saavuttavan globaalin johtoaseman. Näihin yhteisiin haasteisiin etsitään ratkaisuja rahoittamalla yritysten, tutkimuslaitosten, yliopistojen ja esimerkiksi kuntien tai sairaaloiden yhteisiä hankkeita

Haasteet liittyvät väestön ikääntymiseen, elintarviketurvallisuuteen, energiatehokkuuden parantamiseen, liikenneratkaisuihin, ilmastonmuutokseen varautumiseen, yhteiskunnalliseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Teknologioiksi ovat valikoituneet ICT, nanoteknologia ja kehittyneet materiaalit, valmistus- ja prosessiratkaisut, bioteknologia ja avaruusteknologia. Lisäksi rahoitusta on tarjolla urauurtavaan huipputason perustutkimukseen, tutkijaliikkuvuuteen ja infrastruktuurien kehittämiseen.

Rahoitusta myönnetään Euroopassa pääsääntöisesti kansainvälisenä yhteistyönä tehtävään tutkimus- ja innovointitoimintaan. Rahoitettavia yhteistyömuotoja ovat tutkimus- ja kehitysprojektit, asiantuntijaliikkuvuus, kannustinpalkinnot, julkiset hankinnat, pilotit, demonstroinnit, riskirahoitus kuten pääomarahoitus ja lainat sekä pienten ja keskisuurten yritysten oma erityisrahoitus.

Ohjelmassa korostuvat innovaatiot ja innovaatiotoiminta, ja erilaisista innovoinnin muodoista mukana ovat palvelut, design, liiketoimintaideat ja – mallit, sosiaaliset innovaatiot ja julkisen sektorin innovaatiotoiminta. Tulosten käyttöönottoa ja markkinoille viemistä pyritään edistämään tukemalla tuotteiden pilotointia, demonstrointia, prototyyppien ja markkinareplikaatioiden kehittämistä yhdessä loppukäyttäjän kanssa, standardeille, julkisilla hankinnoilla, bottom up -projekteilla ja erityisillä kannustinpalkinnoilla.

Ohjelman osa-alueet

Horisontti2020 -ohjelma on jaettu kolmeen osa-alueeseen: huipputason tiede, teollisuuden johtoasema ja yhteiskunnalliset haasteet. Tavoitteena on vahvistaa ja laajentaa unionin tieteellistä osaamista ja tukea eurooppalaisen tutkimusalueen muodostumista (European Research Area, ERA). Samalla pyritään kasvattamaan unionin tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän kilpailukykyä.

Eurooppalaisten yritysten asemaa pyritään vahvistamaan globaalissa kilpailussa tukemalla uusien teknologioiden ja innovaatioiden kehitystä ja käyttöönottoa. Samalla unionista pyritään tekemään houkuttelevampi kohde tutkimukseen ja innovointiin kohdistuville investoinneille. Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on ohjelmassa aivan erityinen rooli tulevaisuuden työllisyyden ja talouden kasvun vetureina.

Kansainväliseen kasvuyrittäjyyteen sekä tulevaisuuden teknologioihin ja innovaatioihin pyritään kolmella tavoitteella:

- Johtoasema mahdollistavissa ja teollisuusteknologioissa Tarkoituksena on tukea yritysten ja teollisuuden kykyä kehittää ja ottaa käyttöön uusia teknologioita, tuotteita ja palveluja seuraavilla

alueilla: tieto- ja viestintäteknologia, nanoteknologia, kehittyneet materiaalit, bioteknologia, kehittynyt valmistus ja prosessointi, avaruus.

- Riskirahoituksen saatavuus: Puiteohjelmaan sisältyy pääoma- ja lainarahoitusväline. Rahoitusjärjestelyt hoidetaan käytännössä pääsääntöisesti Euroopan investointipankki-ryhmän (EIB ja EIF) ja kansallisten rahoituslaitosten kautta.
- Innovointi pienissä ja keskisuurissa yrityksissä: Pienet ja keskisuuret yritykset voivat osallistua kaikkiin Horisontti 2020 -ohjelman hakuihin. Tämän lisäksi pk-yrityksille on tarjolla oma rahoitusmuotonsa, Pk-instrumentti, josta vain ne voivat hakea rahoitusta. Tavoitteena on edistää yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja innovointikykyä kattamalla niiden erilaiset tarpeet innovaatioyhtymien kaikissa vaiheissa.

Euroopan suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin haetaan ratkaisuja yhdessä loppukäyttäjien ja hyödyntäjien kanssa. Tutkimustulokset pitää saada nopeammin markkinoille ja käyttöön. Apuna ovat tällöin esimerkiksi pilottitoimet, demonstrointi, testausalustat, julkisten hankintojen tukeminen, käyttäjälähtöisten ratkaisujen kehittäminen ja standardointi. Horisontti 2020 -ohjelmassa määritellään suuret yhteiskunnalliset haasteet noudattavat Eurooppa 2020 -strategian linjauksia:

- Terveys, väestönmuutos ja hyvinvointi,
- Euroopan biotalouden haasteet,
- Turvallinen, puhdas ja tehokas energia,
- Älykäs, ympäristöystävällinen ja yhdentynyt liikenne,
- Ilmastotoimet, ympäristö, resurssitehokkuus ja raaka-aineet,
- Eurooppa muuttuvassa maailmassa – osallistavat, innovatiiviset ja pohtivat yhteiskunnat,
- Turvalliset yhteiskunnat.

Osallistajat

Pääsääntönä on vähintään kolme organisaatiota kolmesta eri EU- tai liitännäisvaltiosta, mutta käytännössä hankeryhmän eli konsortion on oltava laajempi, jotta se voi uskottavasti vastata rahoitusvaatimuksiin.

Osallistujina voivat olla yritys, yliopisto, tutkimuslaitos tai jokin muu tutkimusta tekevä tai hyödyntävä organisaatio tai ryhmä. Horisontti 2020 -ohjelma painottaa vaikuttavuutta ja innovaatioita, joten hankkeisiin osallistuu sekä tutkimuksen tekijöitä että tulevien tulosten hyödyntäjiä sekä tiedon levittäjiä. Tulosten hyödyntäjiä voivat yritysten lisäksi olla erilaiset kansalaisryhmät, esimerkiksi kaupungit.

Komission toiveena on, että hankkeisiin kuuluu osallistujia paitsi eri maista myös eri tieteenaloilta. Esimerkiksi insinöörien ja yhteiskuntatieteilijöiden yhteisillä hankkeilla voidaan jo teknologian kehittämisvaiheessa arvioida sen yhteiskunnallisia vaikutuksia.

EU haluaa kannustaa osallistumaan erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Hakuilmoituksissa mainitaan usein erikseen, jos hankkeen osallistujina tai jopa koordinaattorina tulee olla pk-yrityksiä.

Rahoitus

Komissio korvaa yhteistyöhankkeissa 100 % välittömistä kustannuksista ja 25 % välillisistä kustannuksista. Markkinoita lähellä olevissa hankkeissa ja pk-instrumentista haettavissa hankkeissa avustus on 70 % välittömistä kustannuksista ja 25 % välillisistä kustannuksista (Huom. voittoa tavoittelemattomille tässäkin 100 % + 25 %).

Välittömät (suorat) kustannukset ovat suoraan tutkimuksesta aiheutuvia kuluja (esimerkiksi työ, laitteet ja matkat).

Välilliset (yleiskustannukset) kustannukset ovat toiminnan tukirakenteista aiheutuvia kuluja. Yleiskustannuksia ovat esimerkiksi hallinto, sihteeripalvelut, rakennuksen hoito, toimistotarvikkeet, siivous, posti, puhelin, lämmitys, sähkö, terveystalvelut, työpaikkakoulutus ja vakuutukset.

Kustannusten perustana ovat kansalliset kirjanpitokäytännöt. Tuntikirjanpitoa ei edellytetä täyspäiväisesti projektille työskenteleviltä. Korvaus mm. pk-yritysten omistajille maksetaan komission määrittämän tuntipalkan mukaisesti ilman kirjanpitoäyttöä.

Lisätietoa:

<http://www.tekes.eu/>

<http://www.tekes.eu/horisontti-2020/>

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>